

naše vezi

DECEMBER 2008

INTERNA IZDAJA, št. 37

UREDNIŠTVO ZDVIS, Hacquetova 4, 1000 Ljubljana

Poštnina plačana pri pošti 1102

ZVEZA DRUŠTEV
CIVILNIH
INVALIDOV VOJN
SLOVENIJE

Snečno 2009!

naše vezi

VSEBINA 37. ŠTEVILKE

novoletna poslanica

aktualno

- 5 Intervju s predsednikoma
- 6 Ob svetovnem dnevu invalidov
- 6 Polnoletnost plebiscita
- 7 FIHO razdelil sredstva
- 8 Povezovanje veteranskih organizacij
- 9 Oskrba Roških bolnišnic

predstavljamo društva

- 10 DVI Koroške

v premislek

- 11 Sestankovanje

mnenje

- 13 Trdoživa krivica

iz naših društev

- 14 50 let MDCIV Nova gorica
- 14 65 let Malih vrš
- 16 Obisk, ki razveseli srce
- 17 Zasavci v Prekmurju
- 18 Istrani na potepu po Brkinih
- 18 Ni treba daleč, da je lepo
- 19 Razstava v središču Slovenije

križanka

IZDAJATELJA:
Zveza društev vojnih invalidov Slovenije in Zveza
društev civilnih invalidov vojn Slovenije

UREDNIŠTVO:
ZDVI SLOVENIJE, Hacquetova 4,
1000 Ljubljana, tel.: 01 300 69 69

GLAVNA UREDNICA:
Aleksandra Kerin-Kovač

ČLANI UREDNIŠKEGA ODBORA:
Jože Romšak, Vladimir Pegan,
Ivanka Strnad, Zdravko Zore

TISK:
ITAGRAF d.o.o. Ljubljana

Fotografija na naslovnici: Aleksandra K. Kovač,
besedilo: Aleksandra K. Kovač

Drage bralke in bralci!

Pred vami je še zadnja letošnja številka Naših vezi, preden vstopimo v novo leto 2009, v katerem se nam, po mnenju ekonomistov, nič kaj dobrega ne piše. Vendar pa od vas ne pričakujem obupavanja. Večina vas je preživela teror druge svetovne vojne in težko življenje v pomanjkanju v času po njej, zato upam, da boste v primeru, da vas zagrabi obup, stisnili zobe in si rekli: »Pa kaj mi more ta »krizica«, preživeli smo hujše, preživeli bomo tudi to.«

Ob letošnjem novem letu, vsakoletne dobre želje, tipa »saj po novem letu boljše bo«, zvenijo nekoliko grenko. Svet in z njim Slovenija sta potonila v gospodarsko krizo, ki je po napovedih med najhujšimi doslej. Seveda ni nič kaj spodbudno poslušati besed premierja, ki je na nedavnem vrhu slovenskega cveta gospodarstva med drugim dejal: »Stvari so slabše kot se zdi ta hip,« in k temu dodal »...a se jih da rešiti bolje, kot se zdi ta hip.« Prvi del stavka še kako dobro razumemo, kaj pa naj bi pomenil drugi, pa bomo videli v prihodnjih mesecih.

Kaj je preteklo leto prineslo upokojencem in invalidom? Med drugim ste (končno) dočakali novembrsko usklajitev pokojnin, ki je prinesla 4,6 odstotni dvig zneska pokojnine, ki jo prejimate. Upam, da ste nekoliko lažje zadihali. V letu, ki se izteka je Slovenija predsedovala Evropski uniji in med drugim gostila ministrsko konferenco o pravicah invalidov. V prihodnosti se nam obeta sprejetje zakona o izenačevanju možnosti invalidov, ki bo zaobjel določila konvencije o pravicah invalidov, ki jo je naša država že podpisala in ratificirala. Geslo »Nič o invalidih brez invalidov« se je torej že dodobra »usedlo« ne le med invalidsko populacijo, ampak tudi med nekaterimi predstavniki oblasti, saj pri pripravi zakona aktivno sodelujejo predstavniki invalidov. V prihodnosti je treba še bolj delati na tem, da se ga kot samoumevnega navadi še širša, neinvalidska populacija, ki pogosto v rokah drži škarje, s katerimi kroji usodo invalidov.

Letos smo v Sloveniji »preživeli« tudi volitve, v zadnjem tromesečju, kar je izšla zadnja številka Naših vezi, pa se je po Sloveniji veliko govorilo o socialni in revščini. Dobili smo novega ministra za delo, družino in socialne zadeve, ki je tako kot vsi ministri pred njim, obljubil, da bo vsem področjem, ki spadajo pod njegovo pristojnost, posvečal potrebno mero pozornosti. Upajmo, da se ministrovo razumevanje »potrebne mere« sklada s razumevanjem invalidske populacije.

Tudi 3. december, svetovni dan invalidov, ki je bil v preteklosti pogosto nekako prezrt, je letos minil v znamenju večje pozornosti javnosti. Predstavnike invalidskih organizacij so na sprejemih gostili številni visoki politiki, tudi predsednik države Danilo Türk. Na enem izmed sprejemov, kjer je beseda tekla tudi o vplivu gospodarske krize na življenja ljudi, je bilo slišati, da naj se »ne glede na negativna gospodarska gibanja, kot je svetovna finančna in gospodarska kriza, položaj invalidov ne poslabša oziroma naj se ne poslabša nič bolj kot ostalim prebivalcem.« Jaz pa v novem letu želim, da naj se položaj ne poslabša ne enim in ne drugim, ampak naj se v novem letu izboljša tako invalidom kot ostalim prebivalcem Slovenije.

Drage bralke in bralci. V letu 2009 vam želim vse dobro. Smelo korakajte naprej v življenje, družite se z mlajšimi in starejšimi in bogatite svoj um z novimi izkušnjami.

Srečno.

Aleksandra K. Kovač
urednica Naših vezi

NOVOLETNA POSLANICA

Vsem bralcem Naših vezi, želim v imenu organov Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije, službe zveze

in v lastnem imenu, zdravja, sreče in zadovoljstva, za prihajajoče praznike in v letu 2009.

Prav je, da Vam v nekaj stavkih opišemo najpomembnejše dogodke v minulem letu.

Ker je naš največji poudarek na ohranjanju zdravja, smo v pomladanskem času kupili novo enoto za ohranjanje zdravja v kampu Adria v Ankaranu, ki je na razpolago za koriščenje članom skozi celo leto. V letu, ki se končuje smo v celoti gradbeno prenovili enoto za ohranjanje zdravja v naselju Bučanje v Nerezinah, žal pa nismo uspeli zamenjati tudi pohištva. Naš namen je, da to storimo do začetka sezone v letu 2009. Vse ostale enote za ohranjanje zdravja pa se trudimo obdržati v čim boljšem stanju za vas in vaše zdravje.

V letu, ki se zaključuje, smo pridobili določena sredstva, ki smo jih v veliki meri namenili Vam članom, za zdravniške terapije. Veseli nas, da smo vam lahko s tem pomagali, da ste naredili nekaj za svoje zdravje.

Ostale utečene aktivnosti in načrtovane programe Zveze za leto 2008 smo praktično uspeli uresničiti.

Potrudili se bomo, da nam bo to uspelo tudi v prihajajočem letu 2009 tako na ravni naših društev kot na ravni zveze.

Koncem letošnjega leta smo v Sloveniji dobili novo vlado, od katere pričakujemo konstruktiven dialog za razreševanje še odprtih vprašanj in ohranitev nivoja varstva civilnih invalidov in njihovih družinskih članov.

Vas člane – civilne invalide vojn pa pozivamo, da koristite možnosti, ki vam jih nudijo zakonodaja in programi zveze ter društev.

Zdravo v letu 2009!

Predsednik ZDCIVS: Franc Donko

Spoštovani vojni invalidi in drugi varovanci po zakonu o vojnih invalidih, spoštovane bralke in bralci Naših vezi,

Leto 2008 se poslavlja. Novo leto 2009 pričakujemo polni upanja, hkrati pa tudi zaskrbljeni, kaj nam bo prineslo. Svet in tudi Slovenijo je zajela gospodarska kriza. Posledice, ki jih bo zapustila, je težko predvideti oziroma napovedovati. Upravičeno pa se sprašujemo,

kako bo vplivala na ekonomski in socialni položaj invalidov in drugih ranljivih skupin prebivalcev naše domovine. Upamo, da bodo Vlada in drugi organi naše države našli ustrezne rešitve, da posledice gospodarske krize ne bodo prehude in da ne bodo dolgotrajne. Upajmo tudi, da posledic krize invalidi ne bomo občutili bolj kot drugi državljani.

V letu, ki se izteka, je Slovenija predsedovala Svetu Evropske unije. V okviru programa predsedovanja je namenila precej pozornosti zaščiti in varstvu invalidov. Pripravila je ministrsko konferenco na temo »Pravice invalidov – realnost ali črka na papirju«, na kateri so tudi invalidi predstavili dejavnost in dosežke na področju usposabljanja invalidov za čim bolj neodvisno življenje.

Slovenija je med prvimi državami ratificirala konvencijo o pravicah invalidov, pripravlja pa tudi zakon o izenačevanju možnosti invalidov, ki predstavlja konkretizacijo določil konvencije. V pripravah zakona aktivno sodelujejo tudi reprezentativne invalidske organizacije, med katerimi je tudi ZDVIS.

V ZDVIS smo uspešno izvajali naše poslanstvo. Osnovne cilje in naloge smo uresničili. Med večjimi in zahtevnejšimi nalogami naj omenim 9. srečanje vojnih invalidov, 7. športne igre vojnih invalidov, posvet o upravljanju društva in načrtovanju dejavnosti, odsvojitve poslovnega deleža, izdelavo primerjalnih ocen o položaju vojnih invalidov in drugih varovancev po zakonu o vojnih invalidih v Sloveniji in drugih državah. Uspešno smo izvajali posebne socialne in druge programe. Menim, da smo z doseženim v odhajajočem letu lahko zadovoljni.

Za leto 2009 smo pripravili obsežen in dokaj ambiciozen program dela. Posebej si bomo prizadevali za posodobitev upravljanja in poslovanja Zveze in društev, za izboljšanje ekonomskega in socialnega položaja vojnih invalidov in drugih upravičencev po zakonu ter za posodobitev izvajanja posebnih socialnih programov.

ZDVIS in društva vojnih invalidov Ljubljana, Maribor, Gorenjske ter Dolenjske, Posavja in Bele krajine bodo v letu, ki prihaja, praznovala 15. obletnico ustanovitve in delovanja.

Finančna sredstva za realizacijo ciljev in nalog v letu 2009 so zagotovljena.

Vsem aktivistom, ki so v društvih vojnih invalidov in v organih ZDVIS aktivno sodelovali pri uresničevanju ciljev in nalog v letu 2008, se iskreno zahvaljujem za njihov prispevek. Pričakujem, da bomo tudi v letu 2009 združili naše znanje in moči za realizacijo ciljev in nalog, ki so pred nami. Vsem vojnim invalidom, drugim članom društev vojnih invalidov in njihovim svojcem ter bralkam in bralcem Naših vezi želim veselo silvestrovanje, v letu, ki prihaja, pa obilo sreče, zdravja, uspeha in zadovoljstva.

Predsednik ZDVIS: Ivan Pivk

Skladno s sklepom Organizacije združenih narodov,
ki je 3. december razglasila za mednarodni dan invalidov

Svet Vlade Republike Slovenije za invalide
naslavlja na slovensko javnost

Poslanico

ob 3. decembru – mednarodnem dnevu invalidov, z geslom v letu 2008:

»DOSTOJANSTVO IN PRAVIČNOST ZA NAS VSE.«

Invalidsko varstvo v Republiki Sloveniji lahko označujemo, da je bilo vedno primerljivo s kvalitetnimi rešitvami invalidskega varstva v drugih razvitih državah Evropske unije. Enako je tudi v času, ko je Republika Slovenija polnopravni član unije in sedaj nam pripada tudi ugled, da je bila naša država prav med prvimi članicami, ki so podpisale in ratificirale **Konvencijo o pravicah invalidov** kot pravno obvezujoč mednarodni dokument.

Upoštevajoč, da smo v naši državi razvili tudi zgledne aktivnosti za uveljavljanje Standardnih pravil OZN za izenačevanje možnosti invalidov iz leta 1993, kot neobvezujočega mednarodnega dokumenta, in na tej osnovi v sodelovanju z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami oblikovali, sprejeli in izvajali celo vrsto ukrepov zlasti na področju sistemske zakonodaje (npr. zakon o slovenskem znakovnem jeziku, zakon o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije, akt o ustanovitvi Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, zakon o invalidskih organizacijah), so toliko bolj upravičena pričakovanja in zaupanje vseh državljanek in državljanov glede razumne implementacije obsežnih in zahtevnih določil Konvencije o pravicah invalidov, ki bodo v bodoče zanesljivo odločilno vplivale na razvoj prijaznega odnosa naše družbe do invalidov in tistih ljudi, ki z njimi neposredno živijo.

Eno izmed temeljnih načel sodobne invalidske politike, ki je zapisano tudi v 3. členu Konvencije, je spoštovanje dostojanstva in osebne samostojnosti, ki vključuje tudi svobodo izbire ter neodvisnost posameznikov. Slovenija, kot demokratična družba, spoštuje to načelo. Ob letošnjem dnevu invalidov izražamo prepričanje, da bo država še izboljšala učinkovitost obstoječega invalidskega varstva. Pri tem pričakuje aktiven dialog in podporo s strani invalidov. Z urejenim položajem reprezentativnosti in stabilnim javnim financiranjem invalidskih organizacij je vzpostavljen temelj za to.

Svet Vlade Republike Slovenije za invalide ob mednarodnem dnevu invalidov,
3. decembru,

ČESTITA

vsem slovenskim invalidom in državljanom, ki živijo in delajo z invalidi.

Boris ŠUŠTARŠIČ
Podpredsednik

Miran KALČIČ
Podpredsednik

INTERVJU S PREDSEDNIKOMA ZVEZ

FRANC DONKO, ZDCIVS IN IVAN PIVK ZDVIS

1. Slovenija ima novega ministra za delo, družino in socialne zadeve Ivana Svetlika. Kaj zveza pričakuje od njega in od ministrstva v »novi postavi«?

Donko: Prav gotovo smo civilni invalidi vojn z negotovostjo pričakovali imenovanje ministra za delo, družino in socialne zadeve, ter njegovih sodelavcev. Težko je napovedovati pričakovanja. Na prvem srečanju z ministrom in njegovimi sodelavci, ob mednarodnem dnevu invalidov, smo dobili dober občutek. Pričakujemo, da bo vedno pripravljen na dialog v zvezi z razreševanjem problematike civilnih invalidov vojn. Takšno je bilo njegovo zagotovilo.

Pivk: Republika Slovenija je varstvo invalidov in skrb za invalide uredila z Ustavo Republike Slovenije in z mnogimi zakoni, med katerimi omenjam samo nekatere: zakon o vojnih invalidih, zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, zakon o slovenskem znakovnem jeziku, zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. Država je sprejela tudi nacionalni program za invalide. Slovenija je aktivno sodelovala pri oblikovanju konvencije o pravicah invalidov, jo podpisala in med prvimi državami tudi ratificirala, s čimer se je zavezala, da bo določila konvencije tudi dosledno izvajala.

Po meni znanih podatkih spada Slovenija med tiste države, ki skladno s svojimi zmožnostmi vzorno skrbijo za invalide.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in drugi državni organi pri urejanju zadev s področja varstva invalidov spoštujejo načelo »nič o invalidih brez invalidov« (ki je zapisano tudi v konvenciji o pravicah invalidov). Zato pričakujem, da bo minister Ivan Svetlik s svojimi sodelavci ob sodelovanju reprezentativnih invalidskih organizacij nadaljeval začeto delo na pripravi predloga zakona o izenačevanju možnosti invalidov in drugih predpisov za še boljšo pravno zaščito ter boljši ekonomski in socialni položaj invalidov v Sloveniji.

2. Svet in z njim Slovenija sta zdrsnila v gospodarsko krizo, ki se pozna na vseh področjih življenja. Ali pričakujete, da bo vpliv krize v kakršnem koli smislu občutila tudi zveza (npr. zmanjševanje sredstev za izvajanje programov, manj dejavnosti...) Kakšen bo (je) vpliv na življenje invalidov?

Donko: Težko je napovedovati kaj bo recesija prinesla Sloveniji, njenim državljanom, posebno še socialno šibkim in invalidom. Najbrž tako kot vsi, upamo, da nam bo v čim večji meri prizaneseno. Pri izvajanju socialnih programov moramo biti že sedaj varčni, saj sredstev za programe ni nikoli dovolj. Seveda lahko gospodarska kriza prizadene tudi Zvezo in tem posredno izvajanje posebnih socialnih programov, saj se temu ne bomo mogli ogniti. A vendar računamo na, zaenkrat, dokaj stabilne vire Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij. V primeru resnejših težav pa seveda pričakujemo odziv države ter njenih ministrstev.

Pivk: Posledice gospodarske krize bodo občutili tudi invalidi, ki so del družbe in delijo usodo z ostalimi prebivalci Slovenije. Prezgodaj je, da bi ocenjeval, še manj pa napovedoval obseg posledic gospodarske krize. Na podlagi izjav predstavnikov najvišjih državnih organov zakonodajne in izvršilne oblasti sklepam, da se obseg pripadajočih pravic ne bo zmanjšal, vprašanje pa je, kako bo z usklajevanjem glede na gibanje stroškov oziroma cen. Upam, da invalidi zaradi gospodarske krize ne bomo v slabšem položaju.

Za delovanje Zveze in društev vojnih invalidov so sredstva za redno dejavnost v letu 2009 zagotovljena in bodo zadostovala za realizacijo programov, ki jih bomo izvajali v prihodnjem letu celo v nekoliko večjem obsegu kot v letu, ki se izteka.

3. Kaj lahko člani pričakujejo od zveze v prihajajočem letu?

Donko: Leto 2009 gotovo prinaša neko negotovost in tu bo morala naša Zveza storiti vse, da se bodo civilni invalidi dobro počutili, ter da bi v čim manjši meri čutili morebitne težave. Trudili se bomo, da bomo svoje načrtovane programe v celoti uspeli izpeljati.

Naše glavne naloge so obdržati doseženo raven zakonskega varstva civilnih invalidov vojn Slovenije in članom čimbolj pomagati pri ohranjanju zdravja.

Kaj več pa je težko obljubljati, saj čas prinaša vedno nove izzive.

Z najlepšimi pričakovanji za leto 2009!

Pivk: Zveza društev vojnih invalidov Slovenije bo v letu 2009 nadaljevala z izvajanjem poslanstva, ki je opredeljeno v statutu Zveze ter v programskih usmeritvah za delovanje ZDVIS v mandatnem obdobju 2007 – 2011.

Program dela v letu 2009 je pripravljen. Med drugimi programskimi cilji si je ZDVIS zadala cilj, da si bo prizadevala za ohranitev statusno pravnega položaja vojnih invalidov, družinskih članov padlih v vojnah in umrlih vojnih invalidov ter za izboljšanje njihovega socialnega in ekonomskega položaja. Program nalog za leto 2009 je obsežen. Vrste dejavnosti bodo približno enake tistim, ki jih je Zveza izvajala v letu 2008, obseg nalog pa celo večji.

Na ravni Zveze bomo izvajali pet v društvih vojnih invalidov pa osem posebnih socialnih programov. Med prioritetskimi programi in storitvami za invalide, za katere je zagotovljeno največ denarnih sredstev: ohranjanje zdravja, integriranje invalidov v družbeno in kulturno življenje, skrb za psihofizično kondicijo z rekreacijo, konkretna in neposredna pomoč na domu ter ohranjanje socialnih stikov, posebna informativna dejavnost in posebna pomoč pri nabavi tehničnih pripomočkov in v primeru materialne stiske. Samo za te programe smo načrtovali nekaj več kot 320.000 EUR. Društvom vojnih invalidov bo Zveza zagotovila za stroške upravljanja precej več sredstev kot v minulih letih.

OB SVETOVNEM DNEVU INVALIDOV

Invalidi po podatkih združenih narodov predstavljajo najštevilčnejšo manjšino na svetu, saj jih je okoli 650 milijonov.

Glede na te podatke invalidi predstavljajo okoli 10 odstotkov svetovnega prebivalstva, navaja Statistični urad Republike Slovenije. Med prebivalci naše države jih je okoli 170 tisoč, poleg njih pa je 230 tisoč bolnikov z dolgotrajnimi boleznimi, ki omejujejo kakovost življenja. V Evropski uniji živi 50 milijonov invalidov. Po podatki Svetovne zdravstvene organizacije, se bo število invalidov z rastjo prebivalstva in podaljševanjem življenja v prihodnosti še povečalo.

Mednarodnemu dnevu invalidov, ki ga praznujemo 3. decembra, so slovenski državni organi letos namenili zadovoljivo pozornost. Na to kažejo sprejemi predstavnikov invalidskih organizacij pri Ivanu Svetliku, novemu ministru za delo, družino in socialne zadeve, v Državnem zboru, Svetu Vlade RS za invalide in pri predsedniku države Danilu Türku.

Srečanja so potekala v obliki posvetovanj in izmenjave mnenj, poseben poudarek pa je bil namenjen Konvenciji o pravicah invalidov in implementaciji njenih določil. S Konvencijo o pravicah invalidov so se države podpisnice (tudi Slovenija) obvezale, da bodo na zagotovile enako-pravno ravnanje z invalidi. To bodo storile s sprejetjem zakonov, ki invalidom dajejo pravice, s spremembo

zakonov, ki do invalidov niso pošteni, z varovanjem in spoštovanjem pravic invalidov, z zagotovili, da bodo izpolnjene vse določbe iz sporazuma, s preprečevanjem diskriminacije invalidov, z zagotavljanjem ustreznih raziskav in sprememb, ki bodo invalidom omogočale boljše življenje, z razvijanjem dostopa do novih tehnologij za pomoč invalidom, z zagotavljanjem dostopnosti do informacij o zadevah, ki so invalidom v pomoč; s seznanitvijo invalidov s sporazumom tako, da ga bodo razumeli, z vključevanjem invalidov v pripravo novih zakonov in politik ter z zagotavljanjem enakega dostopa invalidov do izobraževanja, storitev, socialnega varstva ipd.

Na srečanjih je bilo izpostavljeno, da je invalidom potrebno zagotavljati obstoječe pravice in usmeriti pozornost na izboljšanje obstoječega invalidskega varstva. Ne glede na negativna gospodarska gibanja, kot je svetovna finančna in gospodarska kriza, naj se položaj invalidov ne poslabša oziroma nič bolj kot ostalim prebivalcem.

Izpostavljeno je bilo načelo spoštovanja dostojanstva in osebne samostojnosti invalidov. Pričakovanja invalidov in vseh, ki živimo in delamo z invalidi, so po sprejetju Konvencije o pravicah invalidov velika. Za njeno uresničevanje je še kako pomembno sodelovanje invalidov oziroma invalidskih organizacij ter državnih organov, pristojnih za pripravo in sprejem predpisov in zakonov na področju invalidskega varstva.

A. M./A. K. K.

POLNOLETNOST PLEBISCITA IN 23. DECEMBER V SLOVENSKI NOVEJŠI ZGODOVINI

Pred natanko 18. leti, 23. decembra 1990, so se volivci na plebiscitu odločili, da želijo živeti v samostojni in neodvisni Sloveniji.

Obletnica plebiscita je tako dosegla polnoletnost. V tem času je slovenska država prešla ovire tranzicije in se razvila v demokratično domovino, polnopravno in prepoznavno članico skupnosti držav sveta.

Prve demokratične volitve leta 1990 so prinesle prvo spremembo v vodstvu države, zmaga koalicije Demos pa plebiscit in odločitev za pot v samostojnost. Izid plebiscita je bil razglašen 26. decembra, ki je danes državni praznik, dan samostojnosti in enotnosti. Prva slovenska skupščina je junija s Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti republike Slovenije in deklaracijo o neodvisnosti in dan kasneje 26. junija 1991 slovesno razglasila nastanek suverene slovenske države in postavi-

la formalni temelj državnosti.

Sledilo je tisto, za kar je večina prebivalstva menila, da ne bo nikoli več doživela. Vojna. Desetdnevni spopad z jugoslovansko armado je pokazal, da posledic vojn ne moremo meriti v letih njenega trajanja. Med le desetdnevnimi boji so namreč padle tudi žrtve, in sicer tako med pripadniki takratne teritorialne obrambe, ki je branila Slovenijo, kot med civilnim prebivalstvom. Društvom vojnih in civilnih invalidov pa so se žal pridružili novi člani, ki so v vojni za samostojnost utrpeli trajne posledice. Hkrati se je bila diplomatska vojna za priznanje mlade države in njene pravice za obstoj in samostojen razvoj.

Natančno leto dni po plebiscitu, 23. decembra 1991, je prva skupščina samostojne Slovenije sprejela novo Ustavo Republike Slovenije in tako dokončno zabetonirala temelje naše samostojnosti. Z ustavo je utrla pot vzpostavitvi slo-

venskega pravnega sistema, utemeljenem na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, načelih pravne in socialne države, parlamentarni obliki državne oblasti in načelu delitve oblasti. V počastitev sprejetja in uveljavitve ustave, ki je temeljno vodilo odločanja ustavnih sodnikov, je ustavno sodišče 23. december razglasilo za dan ustavnosti, praznujemo pa ga od leta 1997.

23. december se je kot pomemben mejnik pokazal tudi leta 1992, saj se je na ta dan, po prvih parlamentarnih volitvah konstituiral državni zbor. Izvoljeni predstavniki so potrdili mandate prvih poslancev, izvolili vodstvo in sprejeli začasni poslovnik, ki je urejal delovanje državne zbornice. Ustanovno sejo je kot najstarejši poslanec vodil dotedanji predsednik skupščine France Bučar, prvi pred-

sednik državnega zbora pa je postal Herman Rigelnik. Mlada država Slovenija se je v 18 letih obstoja spopadala s številnimi težavami, saj se je kot tranzicijska država morala uveljaviti v svetu. Veliko let je trajalo preden so nas nehali neprestano zamenjevati s Slovaško in Slavonijo, na noge smo postavili slovensko gospodarstvo, dinarje zamenjali za bone, nato tolarje in končno za evre ter postali polnopravna članica evropske unije. Leto polnoletnosti plebiscita zaznamujemo tudi kot leto predsedovanja Evropski uniji, ko je naša država vodila skupnost evropskih držav, ki naše države ob njenem nastanku tako rekoč niso znale poiskati na zemljevidu.

Aleksandra K. Kovač

FIHO RAZDELIL SREDSTVA INVALIDSKIM IN HUMANITARNIM ORGANIZACIJAM

Svet Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij je na svoji 7. seji, 8. decembra 2008 sprejel sklep o razporeditvi sredstev FIHO invalidskim in humanitarnim organizacijam.

Svet FIHO je na 5. seji, 22. septembra 2008, sprejel finančni načrt FIHO za leto 2009, ki obsega razdelitev 14.265.693,00 evrov sredstev invalidskim in 7.681.527,00 evrov humanitarnim organizacijam. Javni razpis za razporeditev sredstev za leto 2009 je bil objavljen v Uradnem listu številka 91, dne 26. 9. 2008. Rok za oddajo vlog za javni razpis je bil 30 dni od javne objave. Komisija FIHO za ocenjevanje in pripravo predlogov za razporeditev sredstev invalidskim organizacijam je vloge invalidskih organizacij je odpirala 29. oktobra 2008.

Na razpis je prispelo 29 vlog invalidskih organizacij. Tri vloge niso izpolnjevale pogojev za financiranje. Svet FIHO je tako sprejel sklep o financiranju 23 invalidskih organizacij, med njimi tudi Zveze društev vojnih invalidov Slovenije in Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije.

Invalidske organizacije so skupaj vložile vloge za sredstva v višini 22.773.592,64 evrov, razpisanih sredstev pa je bilo za 37 odstotkov manj od zaprosenih.

Sredstva FIHO so sicer namenjena financiranju posebnih socialnih programov, delovanja in naložb invalidskih organizacij. Naložbe so sicer omejene, kar pomeni, da invalidska organizacija za npr. nakup računalnika lahko prejme največ 1.250 evrov, za kombi s prilagodljivostjo 27.100 evrov, za fotokopirni stroj 1.620 evrov, za napravo za hlajenje manjših prostorov pa do 1.250 evrov.

Poudariti je treba, da programska shema 23 invalidskih

organizacij zajema 258 posebnih socialnih programov, ki jih izvajajo invalidske organizacije na državni ravni in 93 sklopov posebnih socialnih programov, ki jih izvajajo invalidske organizacije na lokalni ravni.

Glede na pridobljene ocene so sredstva za posebne socialne programe večine invalidskih organizacij v letu 2009 v primerjavi z iztekajočim letom višja za 9,75 odstotka, za delovanje invalidskih organizacij pa je namenjenih 4 odstotke več sredstev kot v letu 2008. Količina sredstev za naložbe je odvisna od prioritet posamezne invalidske organizacije. Prednost imajo naložbe, ki so namenjene izvajanju posebnih socialnih programov.

Invalidske organizacije bodo v letu 2009 prejele manj sredstev, kot so jih načrtovale. S tem bodo nekateri posebni socialni programi, predvsem pa naložbe, okrnjene. Tako sta tudi obe zvezi prejeli manj sredstev kot sta jih načrtovali, kljub temu pa menim, da bosta opravili poslanstvo, za izpolnitev katerega sta bili ustanovljeni.

Vladimir Pegan

SODELOVANJE DOMOLJUBNIH IN VETERANSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Po nekajmesečnem dogovarjanju o sodelovanju so predsedniki osmih domoljubnih in veteranskih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe, ohranjanja vrednot boja za lastno državo in narodovo samoohranitev, razvijanja domoljubja in rodoljubnih tradicij ter si prizadevajo za ohranitev miru in sožitja med narodi, 16. septembra 2008 v Ljubljani podpisali dogovor o sodelovanju domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije.

S tem dogovorom so se Zveza društev General Maister, Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij TIGR Primorske, Zveza združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Slovenije, Zveza društev vojnih invalidov Slovenije, Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Zveza slovenskih častnikov, Zveza policijskih veteranskih društev Sever in Društvo MORiS Kočevska Reka zavezale, da bodo usklajevale svojo dejavnost in sodelovale pri uresničevanju ciljev in nalog skupnega pomena in skupnega interesa, zlasti pri:

- ohranjanju in uveljavljanju domoljubja in domoljubnih vrednot,
- ohranjanju in negovanju spomina na prelomne trenutke v boju za slovenski narod in domovino,
- ohranjanju vrednot, ustvarjenih v bojih za osamosvojitve Slovenije skozi zgodovino,
- prizadevanju za mir v svetu in
- prizadevanju za uveljavljanje splošne deklaracije o človekovih pravicah.

Podpisnice dogovora so sklenile, da bodo med drugim sodelovale tudi z državnimi organi pri oblikovanju zakonov in drugih aktov o varstvu pravic vojnih veteranov in položaju domoljubnih in veteranskih organizacij v slovenski družbi in pri usklajevanju zahtev, meril in pogojev za financiranje delovanja domoljubnih in veteranskih organizacij, da bodo pripravile skupen program domovinske vzgoje, sodelovale pri obeleževanju državnih praznikov in nekaterih drugih aktivnostih.

Naloge usklajevanja dejavnosti bo opravljal odbor predstavnikov organizacij podpisnic (koordinacija), ki ga vodi ena od organizacij podpisnic v zaporedju kot se dogovori.

S podpisom dogovora o usklajenem sodelovanju domoljubnih in veteranskih organizacij je narejen velik korak v smeri poenotenja stališč in aktivnosti pri uresničevanju ciljev in nalog organizacij podpisnic, ki so skupnega pomena. Sodelovanje med posameznimi organizacijami je na različnih področjih potekalo več ali manj uspešno že doslej. S podpisom dogovora se bo sodelovanje razširilo in poglobilo, kar bo prispevalo h krepitvi položaja orga-

Ob podpisu dogovora je predstavnike organizacij podpisnic sprejel predsednik Republike dr. Danilo Türk, ki je v nagovoru med drugim poudaril pomen miru in domoljubja kot vrednot, ki jih je treba nenehno čuvati in za katere si je treba nenehno prizadevati. Foto: www.drustvo-vikranj.si

nizacij podpisnic, ki predstavljajo pomemben del civilne družbe.

Organizacije podpisnice dogovora ohranjajo svojo samostojnost in bodo tudi v prihodnje samostojno uresničevale cilje in naloge svojega poslanstva. Koordinacija domoljubnih in veteranskih organizacij ni krovna organizacija. Dogovor o koordiniranem sodelovanju je neformalna povezava organizacij podpisnic, ki med seboj sodelujejo pri uresničevanju dogovorjenih projektov. V koordinaciji so vse organizacije popolnoma enakopravne. Odločitve se sprejemajo soglasno (s konsenzom). Organizacija, ki vodi koordinacijo v enoletnem mandatu je enakopravna drugim, ima pa nekaj več obveznosti. Organizacije podpisnice dogovora so se dogovorile, da bo koordinacijo v prvem letu vodila Zveza društev vojnih invalidov Slovenije.

Ivan Pivk

*Društvo vojnih invalidov PP Nova Gorica
ima med svojimi člani Miklavčič Olgo,
ki je 13. septembra
praznovala častiljivih 100 let.*

*Želimo ji še mnogo veselih, zdravih in
zadovoljnih dni svojega življenja!*

Društvo vojnih invalidov PP Nova Gorica

OSKRBA ROŠKIH PARTIZANSKIH BOLNIŠNIC

Organizaciji in delovanju partizanskih bolnišnic med NOB-jem obstaja dokaj obširna dokumentacija. Vse premalo pa je poznanega o njihovi materialni oskrbi. Zato bom navedel nekaj primerov o oskrbi teh na področju Kočevskega roga.

Poleg oskrbe s terena in občasnih preskrbovalnih akcij po vojaških enotah, so se bolnišnice oskrbovale tudi na druge načine. To je nekako zadostovalo, dokler je bilo ranjencev malo. Kot je znano, je bila na Rogu poleti leta 1942 ustanovljena prva stacionarna bolnišnica, ki je delovala v lovski koči na Daleč hribu. Bolnišnico je ustanovil in vodil dr. Lunaček - Igor. Bolnišnico je avgusta leta 1942 v Roški ofenzivi odkril in požgal italijanski okupator.

Jeseni leta 1942 so bile ustanovljene partizanske brigade, zato je postala potreba po zdravljenju ranjenih partizanov večja. Na območju Roških gozdov so bile zato ustanovljene mnoge bolnišnice, ki so bile konspirativne in so delovale v barakah - brunaricah. Te bolnišnice so delovale vse do konca vojne.

Zaradi velikega števila ranjencev je glavni štab slovenskih partizanov novembra 1942 ustanovil posebni organ za oskrbo, in sicer Sanitetni ekonomat, ki ga je vse do konca vojne vodil Ivan Mavrovič Ivanov. Pred vojno je bil železniški uslužbenec v Novem mestu, po vojni pa polkovnik JLA v Titovi gardi. Ekonomat je ves čas vojne z vsem potrebnim oskrboval bolnišnice in druge sanitetne ustanove na tem območju. Sedež ekonomata je bil v vasi kočevske Poljane, kasneje pa so ga premestili v Stare žage na Sredgori.

Pri oskrbi bolnišnic so pomagali tudi prebivalci Ljubljane. V Ljubljani so aktivisti OF-a organizirali akcije za nabavo sanitetnega materiala in zdravil za potrebe partizanskih ranjencev. Zbrano so s pomočjo železničarjev naložili na tovorni vagon z izgovorom, da gre za surovine - material za potrebe tekstilne tovarne Povh v Novem mestu. Tovarnar Povh in njegova družina so aktivno delovali za NOB, po kapitulaciji Italije pa je celotna družina odšla v partizane. Železničarji so vagon v Novem mestu spravili na zunanji tir, proti Straži, ker ta proga ponoči ni delovala. V nočnih urah so železničarji in aktivisti OF vagon po tirih ročno rinili nekaj kilometrov do vasi Griblje. Tu so material prenesli do reke Krke in ga s čolnom prepeljali na njen desni breg, na mesto, kjer je danes novomeško pokopališče pri Marofu. Tu so jih čakali vprežni vozovi, ki so material odpeljali po stranskih poteh v Stare žage. Teh načinov oskrbe partizanskih bolnic iz Ljubljane je bilo v spomladi 1943 kar nekaj.

Danes je težko verjeti, kaj vse so bili tedaj zmožni aktivisti OF-a. Treba je namreč upoštevati, da je bilo te-

daj v Novem mestu poveljstvo italijanske okupatorske divizije, celotni polk vojaštva in ostale vojaške enote ter množica karabinjerjev. V bližnji Straži je bival elitni okupatorski bataljon in enote domačih kvizlingov, imenovane MVAC. Kljub temu okupatorjem ni uspelo odkriti nobene od omenjenih partizanskih bolnišnic, čeprav so nenehno »vohali« za njimi.

Partizanske bolnišnice na Rogu so oskrbovali tudi iz Trsta. V začetku maja 1944 je vodstvo Sanitetnega ekonomata poslalo ekipo ekonomov v Slovensko Istro, v bližino Trsta, da tam navežejo stike z organizacijo OF in organizirajo nabavo zdravil in sanitetnega materiala za potrebe Roških bolnišnic. Kmalu za tem je stekla akcija in že v nekaj dneh so prispele pošiljke in Trsta v Osp in Gabrovico. Tu je bil material uskladiščen in sortiran v pripravljenih bunkerjih. Ko se je nabrala dovolj velika količina, so aktivisti v nočnih urah organizirali prevoz z vpregami po stranskih poteh preko Črnega Kala, Črnotič, Podgorja do vasi Skadanščina. Tu so material odložili in se še ponoči vrnili v svoje vasi. Od tu je material naslednjo noč znova krenil na pot na vozovih in potoval preko vasi Markovščina (cesta Reka - Trst) v Brkine in tako naprej, etapno, vse do Roških bolnišnic. Maja leta 1944 so to pot ponovili kar trikrat.

Seveda pa akcija ni ostala skrita okupatorju, saj je bilo v Trstu glavno poveljstvo za to pokrajino in severni Jadran, ogromno vojaštva in mehaniziranih enot. Poleg tega so bili v Trstu tudi kvizlingi, domobranci, uvoženi iz Ljubljanske pokrajine. Ti so za okupatorja vohali kot lovski psi. Tako jim je uspelo odkriti tudi organizacijo preskrbe partizanskih bolnišnic. 28. maja 1944 so v te kraje prihrumeli iz Trsta. požgali vas Gabrovica in uničili bunkerje. Tako je bila ta pot oskrbe partizanskih bolnišnic na Rogu prekinjena.

Mirko Pirc

POMLAD

V srcih naših veselje še živi,
zato veselimo se pomladnih dni.
Sonce dušo bo ogrelo,
da nas vse bo prevzelo.
Človek si le to želi, da sonce
sreče sveti ti.
Zato pomlad poskrbi,
da postanemo veseli vsi.

(Hermina Požar)

UPRAVLJANJE DRUŠTVA IN NAČRTOVANJE DEJAVNOSTI DRUŠTVA VOJNIH INVALIDOV

Zveza društev vojnih invalidov Slovenije je v okviru programa usposabljanja prostovoljcev za funkcije, ki jih opravljajo v društvih vojnih invalidov in v organih Zveze, pripravila dvodnevni posvet o načrtovanju dejavnosti društev vojnih invalidov v letu 2009. Posvet je bil namenjen poenotenju stališč o ciljih in nalogah (poslanstvo) društev vojnih invalidov, ki izhajajo iz namena ustanovitve in delovanja društva, ter seznanjanju s predpisi, ki urejajo upravljanje in poslovanje društva.

Posveta so se udeležili predsedniki in tajniki društev vojnih invalidov ali njihovi namestniki, razen iz Društva vojnih invalidov Dolenjske, Posavja in Bele krajine, ter predsedniki komisij, ki delujejo pri izvršnem odboru ZDVIS.

Na posvetu smo obravnavali dve aktualni temi: (1) upravljanje in poslovanje društva in (2) načrtovanje dejavnosti društev in Zveze v letu 2009. Upravljanje društva je zahtevno delo, ki obsega vodenje društva, ocenjevanje stanja in potreb, načrtovanje in analiziranje dejavnosti (evalvacija), poročanje članom društva in državnim ter drugim organom, ki sofinancirajo dejavnost društva in ne nazadnje pridobivanje finančnih sredstev, še zlasti v primeru, ko društvo nima dovolj lastnih sredstev.

Načrtovanje dejavnosti v društvu je sicer ena od dejavnosti pri upravljanju in poslovanju, vendar smo na posvetu to temo posebej obravnavali zato, da bi se po metodi delavnic dogovorili in pripravili za izdelavo letnega programa dela za leto 2009 z razčlenitvijo posebnih socialnih programov, izdelavo finančnega načrta in drugih planskih dokumentov, ki jih društva morajo imeti ter s pripravo vlog za finančno ovrednoten program dela za pridobitev sredstev iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter iz državnega proračuna. Po tej plati posvet pomeni neposredno pomoč načrtovalcem dejavnosti v društvih vojnih invalidov.

Ocenjujem, da je bil dogovor o načrtovanju dejavnosti smotr in koristen, zato smo tudi v programu dela ZDVIS v letu 2009 načrtovali podoben posvet pred pričetkom načrtovanja dejavnosti v letu 2010. V tem prispevku več prostora namenjam temi upravljanja društva zato, ker menim, da to področje zanima ali bi vsaj moralo zanimati širši krog bralcev, predvsem člane društev.

Društvo je pravna oseba zasebnega prava, ustanovljeno z določenim namenom z jasno opredeljenimi cilji in nalogami delovanja. Člani društva so enakopravni. Dejavnost društva se načrtuje. Za pripravo programa dela, izdelavo projektov in pridobivanje finančnih sredstev je odgovoren zastopnik društva, sprejemajo pa jih člani društva na zboru članov. To pomeni, da se z dejavnostjo društva upravlja in da ima v sistemu upravljanja vsak organ društva svoje pristojnosti in obveznosti, kar se ureja s temeljnim aktom društva (statutom). Temeljna vprašanja, ki urejajo upravljanje društva, določa

zakon o društvih. Ker smo v ZDVIS opazili in ugotovili, da se v praksi pogosto pojavljajo odstopanja od določil zakona, smo se odločili, da se o problematiki upravljanja društva pogovorimo na posvetu z namenom, da se ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo.

Postopek ustanovitve in temeljna načela delovanja društva določa zakon o društvih. Določila zakona so zavezujoča. Statut društva mora biti skladen z določili zakona in s pravnim redom Republike Slovenije. Eno do pomembnih določil zakona o društvih je 12. člen zakona, ki določa, da člani društva **sodelujejo pri upravljanju društva neposredno ali posredno po predstavnikih**, izvoljenih organih oziroma zastopniku društva na **način določen s temeljnim aktom**. Prvi odstavek 13. člena zakona o društvih določa, da **temeljni akt (statut)** društva in njegove spremembe ter druge najpomembnejše odločitve v društvu **sprejema zbor članov**, ki ga sestavljajo vsi člani društva.

Zbor članov je najvišji organ odločanja v društvu. To pomeni, da imajo člani društva pravico in obveznost, da odločajo na zboru članov o: ustanovitvi, statusnem preoblikovanju in prenehanju društva, prenosu premoženja v primeru prenehanja društva, ustanovitvi zveze društev, volijo in razrešujejo organe društva, sprejemajo statut društva in spremembe statuta, program dejavnosti in finančni načrt društva, sprejemajo letno poročilo in splošne akte, odločajo o premoženjskih zadevah, ocenjujejo delo izvršilnega in drugih organov društva, podeljujejo naziv častnega člana, odločajo o pritožbah in o drugih pomembnih zadevah.

Iz navedenega je razvidno, da imajo izvršilni organi društva omejene pristojnosti, kar zadeva odločitve, ker je za odločanje pristojen zbor članov društva. Drugače povedano, **člani društva o vseh pomembnih zadevah odločajo na zboru članov**.

Iz zelo obsežne tematike iz te teme, ki smo jo na posvetu obravnavali, sem se v tem prispevku zadržal samo na enem elementu upravljanja. Člane društev vojnih invalidov – bralcev Naših vezi želim opozoriti na njihovo pravico in obveznost, ki jo imajo pri upravljanju društva in jih spodbuditi k razmišljanju ali to pravico oziroma obveznost tudi izvajajo v svojem društvu. Tako resno vprašanje kot je odločanje o dejavnosti člani ne smejo prepustiti drugim.

Ocenjujem, da je bil posvet koristen. Kako uspešen je bil, bo pokazala praksa. Upam, da bo pomanjkljivosti manj. Vsa vprašanja, ki zadevajo upravljanje društva, je potrebno urediti v temeljnem aktu (statutu) društva. Ker se morajo člani društva sestati na zboru članov najpozneje do konca meseca marca 2009 (obravnavajo letnega poročila), je to tudi priložnost za noveliranje statuta društva. O drugih vprašanjih, ki so bila obravnavana na posvetu, pa kdaj drugič.

Ivan Pivk

DRUŠTVO VOJNIH INVALIDOV ZA KOROŠKO

Društvo vojnih invalidov za Koroško je bilo ustanovljeno leta 1995 z ciljem združevati populacijo vojnih invalidov, spremljati invalidsko zakonodajo in svetovati ter nuditi pomoč pomoči potrebnim vojnim invalidom in drugim upravičencem po Zakonu o vojnih invalidih. Na ustanovnem zboru v gostišču Rahtel na Gmajni nad Slovenj Gradcem smo za prvega predsednika društva izvolili Milana Razdevška, prvi tajnik pa je postal Stane Butolen, ki je po štirih letih nasledil Razdevška na mestu predsednika.

Zdaj je že četrto leto predsednik Bojan Černjak, tajnik pa Radivoje Đorđević, ki je bil do upokojitve referent za vojne invalide in veterane pri UE Ravne na Koroškem. DVI za Koroško šteje 186 članov.

Do junija lani je imelo društvo pisarno v Meškovi ulici 2, v Slovenj Gradcu, ki smo si jo delili s še šestimi društvi, nato pa smo se preselili in zdaj delujemo v prostorih na Cankarjevi 2, v Slovenj Gradcu, ki si jih delimo s še dvema društvoma. Velika želja članov društva je, da bi končno dobili svoje lastne prostore. Društvo ima uradne ure vsak torek od 9. do 12. ure, dosegljivi pa so tudi po telefonu št. 02 882 28 51.

Naše društvo deluje na območju 12 občin Koroške regije in štirih Upravnih enot. Že vrsto let uspešno sodelujemo z referati za vojne invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja. Po vseh večjih krajih Koroške regije imamo poverjenike, ki skrbijo za povezavo med članstvom na terenu in vodstvom društva ter občasno pomagajo bolnim in ostarelim članom pri vsakodnevni opravi. Večina poverjenikov je članov izvršnega odbora društva.

Tajnik Radivoje Đorđević v pisarni, ki si jo društvo deli z še dvema koroškima organizacijama. Njihova velika želja je, da bi imeli lastne prostore.

Predsednik Društva vojnih invalidov Koroške Bojan Černjak.

V društvu izvajamo pet posebnih socialnih programov in sicer:

1. **Ohranjanje zdravja v naravnih in klimatskih zdraviliščih** z dvema terapijama
V okviru tega programa vojnim invalidom sofinanciramo bivanje in zdravljenje v zdravilišču. Program je v letu 2008 koristilo 5 vojnih invalidov. Težava pri izvajanju tega programa je, da društvo nima dovolj sredstev, da bi lahko sofinancirali bivanje v zdravilišču tudi za spremljevalca (zakonca, partnerja) vojnega invalida, tako da bo ta program vsako leto težje korektno izvajati.
2. Z programom **Konkretna in neposredna nega in fizična pomoč vojnim invalidom na domu in domovih za starejše**, s pomočjo poverjenikov in prostovolcev društva, skrbimo za obiske in nudenje pomoči na domovih članov. Poverjeniki oz. prostovoljci poročajo o svojem delu in predlagajo Izvršnemu odboru društva, komu nuditi pomoč. V letu 2008 smo obiskali 72 članov.
3. Program **posebna pomoč s tehničnimi pripomočki vojnemu invalidu v težkih socialnih in zdravstvenih razmerah** izvajamo tako, da vojnemu invalidu, ki je zaprosil za pomoč, sofinanciramo nakup tehničnih pripomočkov in zdravil, ali mu odobrimo enkratno socialno pomoč. V letu 2008 smo tako pomagali enemu vojnemu invalidu pri nakupu slušnega aparata, petim pa smo odobrili enkratno socialno pomoč.
4. Program **skrb za psihofizično kondicijo vojnih invalidov z rekreacijo** izvajamo v sodelovanju z Športnim društvom Invalid Slovenj Gradec, s katerim imamo sklenjen pismen dogovor o sodelovanju. Poudariti

moramo, da so bili ustanovitelji Športnega društva Invalid prav vojni invalidi, ki so tako prvi začeli razvijati šport med invalidi. Tako je bila leta 1954 pri okrajnem odboru Zveze vojaških vojnih invalidov ustanovljena športna komisija, katere naloga je bila organizirati športno dejavnost med vojaškimi vojnimi invalidi in invalidi dela. Smoter športne dejavnosti je bil predvsem rehabilitacija vojnih invalidov ter krepitev duha, in želja, da bi invalidi s športnim udejstvovanjem pozabili na svojo invalidnost in izgubili občutek manjvrednosti, ki se pri njih rad pojavlja. Športna komisija je organizirala kegljanje, namizni tenis, strelstvo in smučanje. Kljub temu, da je bil sedež komisije v Slovenj Gradcu, so se vanjo vključili tudi vojni invalidi iz ostalih predelov tega bivšega okraja, vendar pa so imeli v njej večino invalidi iz Mislinjske doline.

Športno tradicijo nadaljujemo z vsakoletnim tradicionalnim tekmovanjem za pokal XIV. divizije in Invalidskim športnim tednom, organizirano imamo redno vadbo v namiznem tenisu, kegljanju, streljanju in balinanju. Redno se tudi udeležujemo tekmovanj v okviru ZDVIS. Tekmovalne ekipe društva sodelujejo na tekmovanjih v streljanju, kegljanju in pikadu.

5. V okviru programa **Integracija vojnih invalidov v družabno in kulturno življenje** vsako leto organiziramo izlet članstva, ki ga združimo z rekreacijo. Tako smo v letu 2007 organizirali izlet na Kope na Pohorju. Z avtobusom smo se odpeljali do Partizanskega doma in tam položili venec pri spomeniku NOB. Od tam so nekateri peš odšli proti Grmovškovega domu. Zaradi slabega vremena smo lahko tam izvedli samo tekmovanje v namiznem kegljanju, ki so se ga udeležili vsi udeleženci izleta. Letos smo si ogledali avstrijsko Koroško, izlet pa zaključili v Šentanelu nad Prevaljami. Vsako leto se udeležimo vseslovenskega srečanja

Pisarna društva vojnih invalidov Koroške.

vojnih invalidov, ki ga organizira ZDVIS.

Posebnost našega društva je mednarodno sodelovanje z **Zvezo Koroških partizanov in prijateljev protifašističnega odpora v Avstriji**. Z delegacijami se udeležujemo vseh proslav in prireditev na avstrijskem Koroškem, ki jih Zveza organizira in položimo vence v spomin padlim borcem NOB.

V marcu prihodnjega leta bo društvo imelo volilno skupščino, kjer bomo na novo izvolili predsednika in tajnika ter vse organe društva. Glede na to, da je povprečna starost članstva vsako leto višja, je naloga vseh nas, da poizkušamo privabiti čim več mlajših vojnih invalidov, da se aktivno vključijo v delo društva, kar pa bo glede na izkušnje vse prej kot lahka naloga.

Želja vseh nas, ki delamo v društvu je, da bi v prihodnjih letih dobili svoje lastne prostore, saj je pisarna, ki jo uporabljamo premajhna. Menimo, da smo si to z svojim dosedanjim vestnim delom tudi zaslužili.

Bojan Černjak

Društvo civilnih invalidov vojn Primorske Nova Gorica

PROGRAM DELA V OBDOBJU JANUAR – MAREC 2009

V prvih mesecih bomo izvedli predvsem naslednje naloge:

- Upravni odbor bo s komisijami pripravil predlog društvenih srečanj, izletov in športno rekreativnih srečanj tekom leta glede na materialne možnosti,
- Skupščina društva bo zasedala v marcu in sprejela Letno poročilo 2008 (Bilanca stanja in Izkaz o poslovnem izidu) in potrdila plan za leto 2009,
- Socialno zdravstvena komisija bo pripravila program obiskov pri članih in z njimi nadaljevala ter neposredneje seznanjala civilne invalide vojn o društvenih programih in možnostih njihovega koriščenja.

Predsednik : Ciril Habe

SESTANKOVANJE

Civilni invalidi se v svojih društvih sestajamo v okviru različnih skupin in projektov imamo pa tudi kolegijske sestanke, zato vemo, da je pomembno, na kakšen način je voden in kako uspešen je sestanek. Sestanki, na katerih komunikacija poteka kakovostno, imajo izredno pozitiven vpliv na delovanje naših društev, klimo v društvih, skupinsko delo, moralo, odnose med člani društev in posledično na splošno in osebno zadovoljstvo naših članov. Na drugi strani pa lahko slabo pripravljene sestanke pomenijo velik strošek za društvo in neupravičeno izgubo časa naših članov.

Za boljše razumevanje predlagane strokovne vsebine raznih sestankov navajam nekaj mojih delovnih in osebnih izkušenj in zaznavanj uspešnosti sestankov v mojih preteklih šestdesetih letih življenja, saj sem se s prvimi sestanki srečal že v osnovni šoli.

Čemu se na sestankih izogniti

Na naših sestankih se večkrat pojavijo sledeče težave: neekonomičnost komuniciranja, pomanjkanje kulturnega dialoga poslušanja, nepripravljenost na sestanek, vprašljiva vsebina sestanka, napačen tip sestanka (monologi), skrivalnice, nepripravljenost narediti korak, nekonstruktivnost, negativnost, neorganiziranost, preveč široko zastavljena vsebina, preveč na hitro sklicani sestanki, zamujanje, nenadne obtožbe, napadi, nepoznavanje vsebine, superiornost, arogantnost, izmikanje temi, vpadanje v besedo in vsiljevanje, ogrožanje sogovornika, pa še bi se kaj našlo.

Recept za uspešen sestanek

Da bi se lahko izognili obremenitvam sestankovanja, ki so pogojene z našimi leti in upadajočo pripravljenostjo za prostovoljno delo, bom navedel nekaj primerov sestankov ali sestajanj, ki nam lahko odločilno pomagajo, da bomo še naprej ohranjali našo zagnanost in spoštovanje do sebe in drugih.

Pri pripravi sestankov moramo vedeti, da obstaja tudi več tipov sestankov, odvisno od vsebine in načina, kako se vsebina obdeluje. Pomembno je znati pravilno opredeliti vsebino sestanka in potem izbrati pravi način in prave udeležence za obravnavanje te vsebine. Navajam samo nekaj tipičnih vsebin sestankov:

REŠEVANJE PROBLEMOV – Dluje samo, kadar so prisotni tisti ljudje, ki hočejo in zmorejo spremeniti obstoječe stanje (status quo), in ki znajo konstruktivno sodelovati v skupinski komunikaciji.

ODLOČANJE – Pred sprejemom odločitve se moramo jasno dogovoriti, na kakšen način se bo odločitev sprejemala, in kdo se bo na koncu odločil. Kadar razmere dopuščajo, je najboljša metoda za sprejem odločitev – konsenz.

NAČRTOVANJE – Za kratkoročno načrtovanje je na sestankih potrebno manj oseb, s čimer se poveča tudi učinkovitost sestanka. Za dolgoročno načrtovanje pa je dobro vključiti več oseb, vendar ne več kot 25, sicer dobi sestanek neobvladljive razsežnosti in so potrebne drugačne priprave.

POROČILA IN PREDSTAVITVE – Gre za tip sestanka, ki v sebi skriva več možnosti za izgubo časa in dragocenih človeških potencialov, zato je potreben temeljit razmislek o smiselnosti in obsegu poročila oziroma predstavitve. Osnovno pravilo je nadziranje časa, prostora, vsebine in komunikacijskih ciklusov.

OCENJEVANJE IN POVRATNE INFORMACIJE – Ti sestanki morajo biti jasno in dobro organizirani in vodeni, tako da ima vsakdo možnost sodelovati. Zelo pomembno je, da so udeleženci varni pred razdirajočimi osebnimi napadi.

VODENJE SESTANKOV – Poudariti moram, da mora oseba, ki sestanek skliče in vodi, skrbeti (s svojo avtoriteto), da monologi in dialogi ostajajo v mejah kulturnega ravnanja, vljudno, a strogo prekiniti monolog »o ničemer« in osebo opomniti, da naj se drži teme, ali pa prepusti besedo komu drugemu. Vodja sestanka mora biti sposoben tudi vljudno poučiti morebitnega žaljivega govornika, da se tovrstna nespoštljiva praksa ne bo tolerirala.

Pa ponovimo: Ko se odločamo o tem, da bomo organizirali sestanek, je potrebno ob vsebini sestanka razmisliti tudi, ali ne bi bilo mogoče zadevo opraviti na drug, bolj gospodaren način. Zavedati se moramo, da so sestanki v društvu ena dražjih oblik komunikacije. Vesel bom, če bodo bralci teh vrstic lahko brezplačno koristno uporabili rezultate mojih šolskih in delovnih izkušenj.

Zdravko Zore

TRDOŽIVA KRIVICA

Misel na trdoživo krivico me je obšla, ko sem v Naših vezeh prebral primerjalno študijo o višini invalidnin s stopnjo invalidnosti (Andrej Šalehar, Naše vezi, september 2008, št. 36 in junij 2008 št. 35). Avtor študij raziskuje krivico, da civilnim invalidom ni priznana pravica o statusu invalidnosti od njenega nastanka naprej.

Po koncu 2. svetovne vojne smo bili civilni invalidi vojn brez zakonske zaščite in pravnega varstva. Šele leta 1968 so CIV-i z najtežjo stopnjo invalidnosti dosegli prvo, čeprav zelo skromno obliko zakonskega varstva. Tudi tedaj ni bilo upoštevano dejstvo, da smo invalidi postali v času otroštva, kot civilne žrtve vojne. Vsaka vojna zahteva žrtve, prizadeto pa je tudi civilno prebivalstvo. Leta 1946 je bil sprejet Zakon o vojaških vojnih invalidih, o zakonskem varstvu CIV pa ni bilo niti omembe. Soglašamo z avtorjem študije gospodom Šaleharjem, da je kraljevina Jugoslavija z Uredbo o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah iz leta 1938 že imela relativno pravično varstvo tudi za CIV, česar DFJ, kasneje FLRJ, ni bila pripravljena sprejeti in je vsaj posredno omogočila, da se krivično

pojmovanje države in njenih organov do pravice varstva CIV od nastanka invalidnosti še vedno zavrača. Zakaj? O tem se sprašujemo CIV-i že od leta 1986 naprej, a brez odgovora pristojnih oblasti. V sodobni civilizacijski državi Republiki Sloveniji je pravnih podlag in izhodišč za ureditev ter popravo trdožive krivice, da se CIV-om podeli status invalidnosti od nastanka te, dovolj.

Glede nujne pravne podlage za ugotovitev ter priznanje statusa invalidnosti od nastanka dalje je zelo priročen 14. člen ustave republike Slovenije, Konvencija o pravicah invalidov, ki jo je Slovenija podpisala in ratificirala. Potrebno jo je še implementirati, kot je v imenu predsednika države spregovoril Franc Hočevar na srečanju vojnih invalidov v Šempetru pri Gorici. Pravnih podlag in poti je veliko in potrebno jih je uporabiti.

Država republika Slovenija in Zveza CIV morata dojeti, da »zrelost in modrost sta vsem nalogam kos« (Aleksandra K. Kovač, Naše vezi, št. 36, naslovnica).

Janez Zurc

50 LET ZAČETKOV ORGANIZIRANEGA DELOVANJA CIVILNIH INVALIDOV VOJN PRIMORSKE

Društvo civilnih invalidov Nova gorica je konec novembra na slavnostni prireditvi počastilo 50-letnico začetka organiziranega delovanja civilnih invalidov vojn na Primorskem.

Predsednik društva Ciril Habe je v uvodnem nagovoru predstavil kratek zgodovinski razvoj društva, ki je začelo delovati z ustanovnim zborom civilnih vojnih invalidov Slovenskega Primorja, ki je bil, 2. novembra 1958. leta v Novi Gorici. Na ustanovnem zboru so civilni invalidi sprejeli pravila in program za delovanje in izvolili prvo skupščino z upravnim odborom. Prvi predsednik je postal žal že preminuli Izidor Lipičar iz Nove Gorice, tajnik pa Viktor Šavle iz Postojne, ki je še danes aktiven član društva.

Društvo je šlo skozi štiri glavne faze razvoja, organizacijske, kadrovske in finančne konsolidacije. Prelomni trenutek za delovanje društva predstavlja sprejem prvega Zakona o civilnih invalidih vojn v Republiki Sloveniji leta 1978. Zakon je opredelil status civilnega

invalida vojn in uzakonil prejemke za stopnjo invalidnosti 60 odstotkov in več. Še vedno pa ni rešena problematika tistih civilnih invalidov vojn, ki so postali invalidi, ko so bili še italijanski državljani, torej do 15. septembra 1947, ko je bila Primorska vrnjena matični domovini. Gradivo je že pripravljeno in je predmet nadaljnje obravnave. Brošura, ki jo društvo pripravlja, pa bo povedala več o prehojeni poti.

Udeleženci prireditve so z aplavzom sprejeli pozdravne besede in dobre želje za delo v prihodnje, ki jih je izrekel Mirko Brulc, župan Mestne občine Nova Gorica ter v imenu šestih županov Severno Primorskih občin društvu podaril grafiko.

Slavnostni govornik Cveto Uršič, generalni direktor Direktorata za invalide je društvu, v imenu novega ministra za delo, družino in socialne zadeve in v svojem imenu, čestital ob visokem jubileju in se dotaknil najaktualnejših vprašanj in zakonodajne aktivnosti, ki zadevajo invalide. Izpostavil je pomen Zakona o

Dobitniki priznanj za prizadevno delo v društvu in na področju varstva pravic civilnih invalidov vojn.

Foto: Foto Atelje Pavšič Zavadlav

enakih možnostih, ki je v pripravi. Društvu je zaželel uspešno delo tudi v prihodnje ter nam izročil simbolno darilo.

Slavnostne nagovore in pozdrave gostov je prepletal kulturni del programa, v katerem so nastopili ženski pevski zbor Rože Nova Gorica, Goriški pihalni orkester, plesna skupina Twist Nova Gorica in znani Primorski humorist Andrej Jelačin – Toni Karjola. Društvo je najbolj zaslužnim članom podelilo priznanja (18 priznanj članom, 5 priznanj – častnim članom in plaketa častnemu predsedniku Viktorju Šavletu). Društvo se je za podporo zahvalilo tudi matični občini.

Priznanja za dolgoletno uspešno sodelovanje pri izvažanju programskih nalog je društvo podelilo vodji delovne skupine v okviru MDDSZ, Domu upokojencev v Novi Gorici, Policijski postaji in Upravi za zaščito in reševanje RS – Izpostava Nova Gorica.

Zaključna točka naše proslave je bila naša pesem Vstala Primorska v skupni izvedbi Ženskega pevskega zbora Rože in Goriškega pihalnega orkestra, ki so se jima pridružili mnogi prisotni v dvorani. Sledilo je družabno.

C. H.

PRIČAKOVANJE

Bližajo se novoletni prazniki
vsi hitijo mimo
nihče pa nima časa, da malo bi postal
in vprašal: Kako pa ti? Si zdrav?

Pride večer, ob oknu sam sloniš
zreš pod sabo v nešteto luči
ter nemo čakaš svoje ljubljene
a nikogar od nikogar ni...

Pa kaj bi samo obupovali
saj vsak po svoje življenje si kroji
zato zdaj roke si podajmo,
glažek na zdravje izpijmo,
z željo da naslednje leto
znova tukaj se dobimo.

(Vilma Eberl)

OBISKI, KI RAZVESELIJO SRECE IN DUŠO

Delegacija Društva vojnih invalidov Domžale je v decembru 2008 obiskala nekaj svojih članov. Kaj je na teh obiskih ugotovila?

Vsem nam je skupno, da želimo mirno, dobro in polno živeti, a vsak zase in vsak po svoje moramo za želene cilje tudi kaj narediti. Veliko je različnosti, ki se kažejo v naših željah in hotenjih, še več načinov, kako priti do blaginje. Recepta za dobro prihodnost ne zna nihče predpisati. Še manj se na recept delijo zadovoljstvo, sreča, odnos, ljubezen in vse, kar daje našemu življenju smisel. Še veliko vsega, kar nas bo dvignilo kot posameznika in družbo, nas bo zaznamovalo kot ljudi, vredne svojega obstoja, sočloveka in vsega, kar nas obdaja.

Vse dobro, obilo zdravja, sreče in zadovoljstva v novem letu želi svojim članom delegacija DVI Domžale.

Na enem od obiskov smo obiskali 70 odstotnega vojnega invalida, Vinka Nemca, ki ima 81 let. Živi v kraju Sv. Lenart, v občini Cerklje na Gorenjskem. Ker ima samo del pljuč, potrebuje celotno oskrbo. V spremstvu upokojene

medicinske sestre Julijane, ki skrbi zanj, redno hodi na redne preglede na Golnik in v Ljubljano.

Obiskali smo tudi vojaškega invalida univ. dipl. ing. Feliksa Škrlepa v Lanišču pri Kamniku, ki je praznoval 60 let. Domačini so mu kot uglednemu vaščanu postavili mlaj.

Naš tretji obisk smo opravili pri naši zelo aktivni sodelavki Ivanki Jevšnik v Kamniku. Letos nas je zapustil njen mož, Albin Jevšnik. Ivanka aktivno in požrtvovalno sodeluje v kar nekaj društvih v Kamniku in Domžalah. Je dobitnica priznanja ZDVIS za zasluge in aktivno delo pri organizaciji in izvajanju humanitarnega in socialnega programa ter za varstvo pravic vojnih invalidov.

Vsi obiskani so bili veseli našega obiska in simboličnega darila za praznične dneve. Konec

koncev je življenje samo eno, prinaša pa nove dogodivščine, osebna spoznanja, prijateljstva, sklenjena tudi na obiskih članov.

Na svidenje v prihodnjem letu.

Na obisku pri članu DVI Domžale Vinku Nemcu.

Foto: Jože Novak

Jože Novak

SPOMIN NA PARTIZANSKO OKREVALIŠČE ŠE ŽIVI

Nekdanji ranjenci, osebje in oskrbovanci Okrevališča št. 1 Male Vrše ter večje število domačinov Čepovanske doline in gostov so se sredi septembra udeležili pohoda iz Čepovana na Okrevališče št. 1 na Malih Vršah, kjer je nekdanji ranjenec Leopold Tavčar obudil spomine na humanitarno poslanstvo okrevališča.

Obležje, ki bo na požrtvovalno delo partizanske sanitete spominjalo mlado in staro.

Tukaj se je od 1. maja 1943 pa do konca NOB zdravilo 457 ranjencev. Na tečajih prve pomoči, sanitetne oskrbe in skrbi za ranjence, ki so jih v Male vrše prinesli po bojih v širšem območju delovanja IX. korpusa NOV, se je usposabljal 213 tečajnikov. Letos so se člani NOB Čepovan odločili, da postavijo trajen spomin na te čase in skupaj z Društvom vojnih invalidov Severne Primorske postavili usmerjevalne in obvestilno tablo o dogodkih izpred 65 let.

Del spominske slovesnosti je bila tudi proslava v krajevni dvorani, na kateri je slavnostni govornik Vasja Klavara, podpredsednik državnega zbora, poudaril pomen organiziranosti partizanske sanitete, ki ji ni bilo primera v takratni zaslužnjeni Evropi.

Domačini – pevski zbor, solist in recitatorji – so izvedli kvaliteten kulturni program, ki so ga spremljali nekdanji ranjenci, borci NOB-ja, člani kluba prijateljev partizanskih bolnišnic Pavla in Franja in krajan. Po kulturnem programu so udeleženci družili še ob dišečem golažu, ki so ga pripravili domačini.

A.F.

ZASAVCI SO SE POTEPALE PO PREKMURJU

DVI Zasavci se je na svoj zadnji izlet v letošnjem letu odpravilo v Prekmurje. Iz megle Zaslavja smo se odpravili proti vzhodu države. Že ko smo zapustili celjsko kotlino nam je sonce kazalo pot vse do Črenšovcev, kjer smo se prvič ustavili. V gostilni Jaklin so nam za zajtrk postregli z pravim prekmurskim bogračem in tudi vodička Melita je bila že pripravljena, da nas popelje po Prekmurju.

Pot smo nadaljevali do Murske Sobote, kjer smo si ogledali Pokrajinski muzej in njihove stalne zbirke. Polni zgodovinskih vtisov smo priromali v Dobrovnik, kjer smo si ogledali tropski vrt, vzgojo orhidej in marsikatero tudi kupili. V zadrugi Pomalaj so nam pripravili zlevanko in prikazali njihove izdelke. Da se ne bi prehitro vrnili domov smo odšli še v Gorco, kjer so nam postregli z moštom in prekmurskimi specialitetami. Po končanih ogledih nas je pot zopet prinesla nazaj v gostilno Jaklin, kjer so nam skuhalo dobro kosilo, domači godci pa sp zaigrali, da smo se zabavali v pozno noč.

Urška Holešek

Zasavci »izgubljeni« v tropskem gozdu.

Lepo vreme, jedača, pijača in dobra družba – vse kar potrebujete za dober izlet.

DRUŠTVO VI SLOVENSKE ISTRE NA OBISKU V BRKINIH

Po obisku Krasa, vojaške ladje in Luke Koper ter Vojskega smo se odpravili na ogled Brkinov v istrskem zaledju in s tem uspešno zaključili program izletov v letu 2008.

Z dvema avtobusoma smo prečesali lepo urejene Brkine in si med potjo ogledali še spominske kraje iz NOB. Začeli smo z ogledom spomenika borcev NOB na Rodiku, nadaljevali pot na Tatre, kjer smo si med drugim ogledali partizansko opazovalnico in nato nadaljevali pot na srečanje v Slivje.

Tu smo si najprej ogledali spomenik borcem NOB, položili venec in nato obiskali še grob generala Šuca, ter mu izkazali čast s položitvijo venca.

Po ogledu zelo lepo urejenega naselja smo občudovali razstavo kmečkih pridelkov, predvsem sliv, zbirko starega orodja ter obsežno in kakovostno likovno razstavo.

Zelo lepo so nas sprejeli na turističnem društvu, za kar zaslužijo vso pohvalo.

Za popotnico pa nam je Dušan Puh predstavil razvoj in delovanje NOB v Brkinih, pri čemer je še posebej izpostavil delovanje Karla Masla, narodnega heroja, s katerim je aktivno sodeloval.

Spominska fotografija pri partizanski opazovalnici na Tatrah, kjer je Mirko Pirc na kratko razložil funkcijo opazovalnice in delovanje partizanov v tem kraju.

Tako smo v zelo lepem vremenu zaključili z obiskom Brkinov in se srečni in zadovoljni vrnili v domačo Slovensko Istro.

Janez Gorišek

NI TREBA DALEČ PO DOŽIVETJA IN DRUŽENJE

Novogoriška sekcija Društva Vojnih Invalidov Severne Primorske je 27. septembra organizirala izlet v bližnjo okolico naših krajev.

V jutranjih urah so si ogledali še nedokončan spomenik braniteljem slovenske zemlje na Cerju, kjer jih je sprejel župan občine Miren-Kostanjevica, Zlatko Martin Marušič. Župan je spregovoril o namenu postavitve spomenika in dejal, da upa, da bo dokončan prihodnje leto.

Član društva Leopold Tavčar, ki je prav ta dan praznoval svoj 86. rojstni dan, se je županu v imenu navzočih zahvalil in mu zaželel uspešno nadaljevanje dela pri tem, za zgodo-

vino Primorske tako pomembnem spomeniku. Nadležna burja je pospešila odhod s Cerja na nasledni cilj izletnikov – Devin - lepo obmorsko letovišče, ki stoji na visokem skalnem vrhu nad morjem ob obali Tržaškega zaliva. Nad mestom se vzpenja srednjeveški grad z obrambnim stolpom.

Na gospodarski razvoj Devina so izrazito vplivale nekatere rodbine: v 13. In 14. stoletju Devinski grofje, nato rodbina Walsee, od 15. stoletja Habsburžani, grofje Thurn Valsassina in od 19. stoletja knezi Thurn-und-Taxis.

Ker se je bilo treba za obisk gradu povzpeti po številnih stopnicah, so se člani društva odločili, da nadaljujejo pot do Miramara, kjer stoji rezidenca Maksimiljana Ferdinanda Josepha, mlajšega brata cesarja Franca Jožefa Habsburškega.

Naslednja etapa prijetnega izleta se je nadaljevala v manj prijetnem okolju, Tržaški Rižarni, kjer je bilo v letih od 1943 do 1945 nemško koncentracijsko taborišče. Tu so zapirali, pobijali in sežigali Slovence, Hrvate, Italijane in Jude.

Udeleženci so si ogledali kratek film o grozotah taborišča, ki je na udeležence pustil velik vtis in iskreno željo, da se kaj podobnega ne bi nikoli in nikjer več zgodilo.

Pred odhodom domov se je skupina okrepčala zokusnim kosilom v vaški gostilni v Dutovljah in ob kramljanju in petju zaključila lep dan.

Marijan Grosar

SKUPINA »NAGELJ« RAZSTAVLJALA V SREDIŠČU SLOVENIJE

Že v prvi polovici letošnjega leta smo se začeli z gospo Mirjan dogovarjati o razstavi ročnih deli skupine naših članic, ki ustvarjajo v skupini pod imenom Nagelj. Beseda je dala besedo in dogovorili smo se, da bo razstava v začetku meseca oktobra v gostilni Vrabec v Spodnji Slivni na Vačah. V skupini Nagelj deluje osem članic, ki se vsak ponedeljek dobijo v društvenih prostorih, kjer si izmenjajo izkušnje, poklepetajo in se družijo. Rezultate njihovih druženj smo videli na njihovi prvi samostojni razstavi.

Za popestritev otvoritve razstave so pevci Delavskega kulturnega društva Svoboda Dobrna iz Trbovelj pod vodstvom Ota Flisa. Razstavo sta si ogledala tudi predsednik in podpredsednik ZDVIS-a, Ivan Pivk in Janez Podržaj, predstavnik društva upokojencev Litija, predsednik DVI Ljubljana Anton Orožim s članicami skupine Vrtnica, ki ustvarja v okviru ljubljanskega društva, predstavnica sekcije Litija iz DVI Ljubljana in drugi obiskovalci iz Slovenije in tujine.

Članice so razstavile izdelke iz stekla, pletenje in kvačkanje, metuljčke, gobeline, poslikana jajca in buče ter druge izdelke.

Urška Holeček

VOJNI INVALIDI ZDVIS DVAKRAT NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

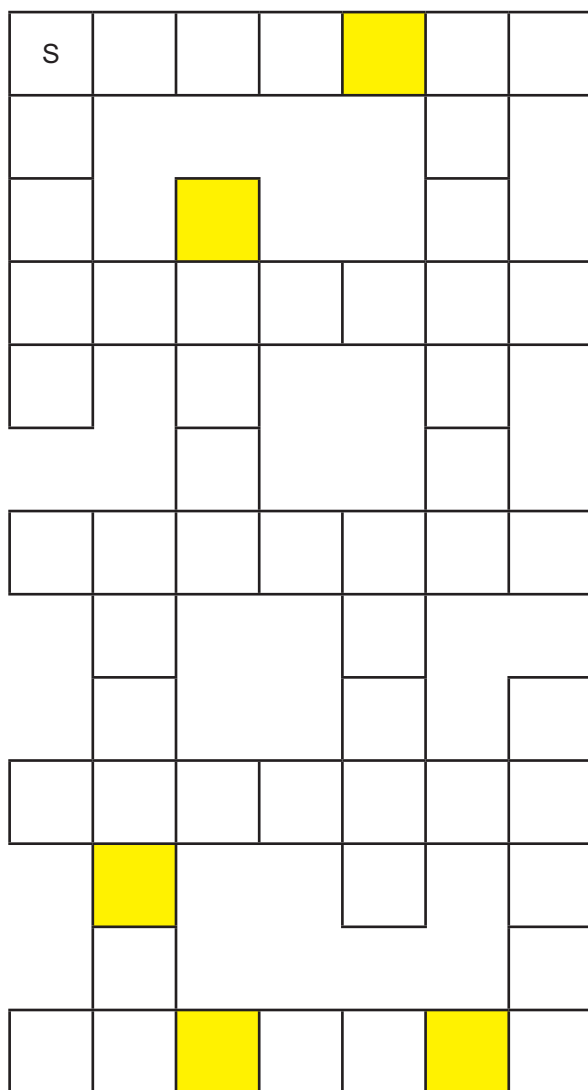
1 1. oktobra 2008 je v športni dvorani GRC Zapolje v Logatcu potekalo **državno prvenstvo invalidov v pikadu - ekipno**. Prvenstvo je organizirala Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite (ZŠIS-POK), za izvedbo pa je poskrbelo Društvo invalidov Logatec. Tekmovanja se je udeležilo 12 moških in 10 ženskih ekip. Iz ZDVIS se je tekmovanja udeležila moška ekipa in dosegla 9. mesto.

Moška ekipa iz ZDVIS se je udeležila tudi **državnega**

prvenstva invalidov v hitropoteznem šahu, ki se je odvijalo 25. oktobra 2008 v hotelu Medijske toplice v Izlakah, in osvojila 10. mesto. Prvenstvo v organizaciji ZŠIS-POK je izvedlo Društvo invalidov Zagorje ob Savi. Tekmovalo je 11 ekip (6 ekip iz vrst ZDIS, ZDSSS, ZPS, ZDVIS, Sonček - Zveza društev za CP Slovenije, Paras (Društvo paralitikov Slovenije)). Po pričakovanjih so prva mesta zasedle ekipe iz vrst ZDIS z mlajšimi tekmovalci.

Andreja Markovič

NAGRADNA KRIŽANKA

5 ČRK

sonce
Anita
opica
Nežka

7 ČRK

svoboda
literat
Daniela
stenica
cepelin
slamnat
pelikan

Sestavil: Ivo Štraus

Besede vstavite v mrežo tako, da vsaka zasede pravo mesto.
Začetna črka je za pomoč že vpisana. Rešitev dobite tako, da preberete besedo na označenih poljih v smeri od zgoraj navzdol.

Rešitev napišite na dopisnico in pošljite na naslov:
ZDVIS, Hacquetova 4,
1000 Ljubljana, s pripisom »Nagrada križanka«.

Nagrajenci iz prejšnje številke:

1. BOŽIČ Jovo	Cankarjeva 52	5000 Nova Gorica
2. GIULIATTI Berta	Ob žici 7	1000 Ljubljana
3. FLAJMIŠ Pepca	Francetova 12 A	2380 Slovenj Gradec

Nagrajencem čestitamo. Nagrade bodo prejeli po pošti.